

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunnalle

Hallituksen esitys 137/2020 eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Yleistä

Esityksen tarkoituksena on säätää lailla toimenpiteistä, joilla pyritään estämään covid-19-epidemian leviämistä Suomessa.

Yleisesti pääesikunta katsoo, että esitetyt muutokset tukevat puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttamista torjumalla epidemian vaikutuksia yhteiskunnassa.

Maahantulo

Esityksen mukaan todistusta negatiivisesta testituloksesta ei edellytetäisi Suomen kansalaisilta tai pysyvästi Suomessa asuvilta. Pääesikunnan näkemyksen mukaan esitettävä muutos ei siten vaikuttaisi suoraan kriisinhallintaoperaatioiden toimeenpanoon, eikä myöskään estäisi operaatiossa palvelevan henkilöstön paluuta operaatioista tai matkustamista palvelusvapaiden aikana Suomeen.

Pääesikunta myös katsoo, että esitys ei rajoittaisi kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa, valtakunnan rajat ylittävää harjoitustoimintaa (Cross Border Training). Nämä harjoitukset toimeenpannaan yleensä ilma- ja merivoimien välisinä, eikä niihin pääsääntöisesti liity miehistöjen kanssakäymistä. Edelleen pääesikunta katsoo esityksen mahdollistavan myös puolustusvoimien välttämättömän ulkomaan virkamatkustamisen. Matkustamisessa huomioidaan jo nyt tehtävien hoitoon perustuva tarve suhteessa kohdemaan terveystilanteeseen.

Kansainvälisen asevalvonnan osalta Suomeen saapuvilla tarkastusryhmillä on diplomaattistatus. Kaikilla ryhmien jäsenillä ei kuitenkaan välttämättä ole diplomaattipassia, mutta sopimusten mukaisesti Suomessa on velvollisuus järjestää ryhmille esteetön maahanpääsy. Tästä johtuen heiltä ei pääesikunnan käsityksen mukaan voitane edellyttää negatiivisen testituloksen esittämistä. Käytännöksi on kuitenkin vakiintunut lähes kaikkien ETYJ:n piirissä solmittujen asevalvontasopimusten jäsenvaltioiden osalta vaatimus negatiivisen testituloksen esittämisestä maahan saavuttaessa.

Lopuksi pääesikunta toteaa, että Suomeen saapuvilta ulkomaalaisilta sotilailta ja sotilasosastoilta edellytetään aluevalvontalain mukaista lupaa saapua maahan. Suomessa sotilaat ja sotilasosastot toimivat puolustusvoimien kutsumana ja noudattavat puolustusvoimien antamia määräyksiä ja ohjeita. Näin ollen pääesikunta esittää, että Suomeen saapuvien ulkomaalaisten sotilaiden ja sotilasosastojen osalta myönnetty lupa Suomeen saapumisesta vapauttaisi henkilöstön velvollisuudesta esittää negatiivinen testitulos.

Virka-apu

Pääesikunta toteaa, että puolustusvoimien virka-apuvelvoitteen kirjaaminen lakiin siten, ettei se vaaranna puolustusvoimien muiden lakisääteisten tehtävien toteuttamista, on asianmukainen.

Pääesikunta myös esittää harkittavaksi, voitaisiinko virka-apuun liittyvistä menettelytavoista säätää tarkemmin asetuksella, mikäli menettelytapoja on tarpeen yhdenmukaistaa. Epidemian ensimmäisen aallon yhteydessä toteutettu menettely, jossa puolustusvoimille osoitetut virka-apupyynnöt koordinoitiin sosiaali- ja terveysministeriön kautta, osoitautui tarkoituksenmukaiseksi. Pääesikunta kuitenkin korostaa, että menettelytavoissa olisi hyvä säilyttää mahdollisuus paikalliseen ja alueelliseen joustavuuteen.

Marika Järvenpää
Sotilaslakimies
OTM, SM